

Translatum Greek Translation Forum

Translation Assistance => English-Greek translation notes => Topic started by: user7 on 28 Jul, 2007, 21:12:14

Title: **false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **28 Jul, 2007, 21:12:14**

Οι ψεύτικοι φίλοι είναι οι φίλοι που νομίζεις ότι τους ξέρεις, κατεβάζεις τις άμυνές σου και σου τη φέρνουν από εκεί που δεν το περιμένεις.
Έτσι ακριβώς και με τις λέξεις που έχουν ονομαστεί *faux amis* στα γαλλικά, *false friends* στα αγγλικά και «ψευδόφιλες» στα ελληνικά (που φαίνεται να σημαίνει «φίλες του ψεύδους» και όχι απατηλές, ύπουλες, δόλιες, μπαμπέσικες ☹ για άλλη μια φορά, κολλήσαμε στο ξενικό και ξεχάσαμε το ελληνικό).

Θα ήθελα να συγκεντρώσουμε εδώ τις αγγλικές λέξεις που (1) έχουν συγγενική σχέση με ελληνικές ή (2) θυμίζουν λέξεις σε άλλες γνωστές μας γλώσσες και μας παρασύρουν να τις μεταφράσουμε με έναν τρόπο επειδή τα συμφραζόμενα δεν μας υποχρεώνουν να το σκεφτούμε περισσότερο· αλλά η λέξη στα αγγλικά έχει διαφορετική σημασία, σε μια συγκεκριμένη χρήση τουλάχιστον. Και πέφτουμε στη λούμπα.

Αν ήμουν σωστός ερευνητής, θα πήγαινα να αγοράσω το *Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό Ψευδόφιλων Μονάδων* (Athens University Press, 2005) και να αποσπάσω τις λέξεις τις οποίες θέλω να επισημάνω εδώ. Σύμφωνα με την Εισαγωγή (http://www.linguistics.uiuc.edu/mt217/FFD_Introduction.pdf) του Λεξικού, «Χωρίς α΄φιβολία ο πραγ΄ατικός αριθ΄ός ζευγαριών ΨΜ ανά΄εσα στα αγγλικά και τα ελληνικά υπερβαίνει τα περίπου 1.000 λή΄΄΄ατα που περιλα΄βάνονται σε αυτό το λεξικό». Εμένα εδώ δεν με ενδιαφέρουν ούτε τα 1.000 ζευγάρια του Λεξικού. **Με ενδιαφέρουν μόνο οι παγίδες.**

Δηλαδή δεν νομίζω να υπάρχει πρόβλημα σύγχυσης στην περίπτωση λέξεων όπως *magazine*, *mascara*, *camera*. Δεν έχω δει να μεταφράζονται «μαγαζί», «μασκαράς», «κάμαρα».

Η λέξη-πισώπλατο χτύπημα είναι βέβαια το **empathy** (= ενσυναίσθηση κ.λπ.). Μετέφρασε το γερμανικό *Einfühlung* με βάση την αρχαιοελληνική «εμπάθεια», που σήμαινε ισχυρό πάθος. Αλλά σήμερα στα ελληνικά η εμπάθεια σημαίνει μοχθηρό πάθος και μόνο κατανόηση δεν δείχνει.

Ιδιαίτερη απέχθεια αισθάνομαι για τη συχνότατη χρήση του «απολογούμαι» αντί για «ζητάω συγγνώμη» σαν μετάφραση του **apologise**. Είναι τόσο συχνό το λάθος που σύντομα θα δούμε τη νέα σημασία του «απολογούμαι» να προστίθεται στα ελληνικά λεξικά. Άλλο όμως *apologise for my actions* (= ζητάω συγγνώμη για τις πράξεις μου) και άλλο *account for my actions* (= απολογούμαι, δίνω εξηγήσεις, δίνω λογαριασμό για τις πράξεις μου).

Η Αλεξάνδρα βλέπει συνέχεια μπροστά της την **autopsy** (= νεκροψία) να μεταφράζεται αυτοψία.

Άλλα γνωστά ζευγάρια που μου έρχονται στο νου χωρίς ιδιαίτερη έρευνα:

He's **pathetic**. (= Είναι να τον λυπάσαι. ΟΧΙ Είναι παθητικός.)

He was **sympathetic**. (= Έδειξε κατανόηση κ.ά. ανάλογα με τα συμφραζόμενα, αλλά ΟΧΙ Ήταν συμπαθητικός)

novel = μυθιστόρημα, ΟΧΙ νουβέλα

Σπανιότερα είναι τα προβλήματα με τα:

psychic σαν ουσιαστικό (= μέντιουμ, μάντης, «μάγος», ΟΧΙ ψυχικός)

pragmatic (= πραγματιστής, ΟΧΙ πραγματικός)

sycophant (= κόλακας, ΟΧΙ συκοφάντης)

paragon (= πρότυπο, υπόδειγμα, ΟΧΙ παράγοντας)

Τον οβολό σας, λοιπόν. Βγάλτε τα απωθημένα σας και χτυπήστε καμπανάκια. Υπενθυμίζω: τις παγίδες θέλουμε εδώ.

Και αν βρείτε το χρόνο και τη διάθεση:

1. Διαβάστε το πολύ ενδιαφέρον σχετικό άρθρο του Νίκου Σαραντάκου : <http://www.sarantakos.com/language/asprondoi.html>
2. Προτείνετε κάτι καλύτερο από το «ψευδόφιλες».

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **wings** on **28 Jul, 2007, 21:18:06**

Για το false friends, καταρχήν, ο λαός λέει «αυτές είναι λυκοφιλίες».

ΛΚΝ

λυκοφιλία η [likofilía] O25 : προσποιητή, ψεύτικη φιλία μεταξύ προσώπων, που στην πραγματικότητα μισούν και εχθρεύονται ο ένας τον άλλο. [λόγ. < αρχ. λυκοφιλία]

Άλλη περίφραση: «τη φιλία την έχουν στο γόνατο», δηλαδή την αντιμετωπίζουν με προχειρότητα και ανά πάσα στιγμή μπορεί κάποιος να πουλήσουν τους φίλους τους.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **28 Jul, 2007, 21:25:37**

Quote from: wings on 28 Jul, 2007, 21:18:06

Για το false friends, καταρχήν, ο λαός λέει «αυτές είναι λυκοφιλίες».

Το πρόσθετο ενδιαφέρον είναι ότι το επίθετο της αρχαίας δεν είναι, βέβαια, «λυκοφίλος» (που θα περιέγραφε κάποιον που αγαπά τους λύκους) αλλά «λυκοφίλιος».

Άρα, αν στη γλώσσα μιλάμε για «ψευδοφιλία», μήπως και οι λέξεις (ή μονάδες) θα έπρεπε να αποκαλούνται «ψευδοφίλιες»;

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **wings** on **28 Jul, 2007, 21:28:46**

Ναι, αλλά συνήθως απαντά το ουσιαστικό, Νίκο, π.χ. Μα, φίλοι είναι τούτοι; Αυτές είναι λυκοφιλίες..

Συμφωνώ, βέβαια, με τα επίθετα που αναφέρεις (και το «ψευδοφίλιο»).

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **28 Jul, 2007, 21:34:08**

Ε, καλά και στην αρχαία δεν ήταν σε καθημερινή χρήση το επίθετο. Στον Μένανδρο αναφέρεται : «λυκοφίλιοι μιν εισιν αι διαλλαγαί».

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **mavrodon** on **28 Jul, 2007, 22:29:59**

Quote from: nickel on 28 Jul, 2007, 21:34:08

Ε, καλά και στην αρχαία δεν ήταν σε καθημερινή χρήση το επίθετο. Στον Μένανδρο αναφέρεται : «λυκοφίλιοι μιν εισιν αι διαλλαγαί».

Γιατί όχι **κάλπικοι φίλοι/κάλπικες φιλίες**;

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **28 Jul, 2007, 22:36:22**

Για να μην αναλώνεστε σε λάθος κατεύθυνση: το πρόβλημά μου δεν είναι η μετάφραση για το false friends, αλλά αν πρέπει να αλλάξουμε το (καθιερωμένο;) επίθετο «ψευδόφιλες» στο «ψευδόφιλες λέξεις / μονάδες» και τι να το κάνουμε.

Όσο για μια ακόμα λέξη (όχι ιδιαίτερα προβληματική):
lyrics, στίχοι (και όχι, ας πούμε, «λυρικοί ποιητές»)
Εμπνευσμένο από το Music & Lyrics που βλέπω.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Tinky** on **29 Jul, 2007, 01:50:22**

Gymnasium [gym] = γυμναστήριο (όχι γυμνάσιο)

Eulogy = εγκώμιο (όχι ευλογία)

Choleric = ευερέθιστος (όχι χολερικός)

Thesaurus = λεξικό συνωνύμων, αντιλεξικό (όχι θησαυρός)

Κάποια από αυτά, βέβαια, μπορεί να έχουν και την έννοια της παρένθεσης όπως βλέπω στα λεξικά μου -- απλώς, αν δεν κάνω λάθος, τα συναντάμε σπάνια με την έννοια αυτή.

Quote from: nickel on 28 Jul, 2007, 21:12:14

Τον οβολό σας, λοιπόν. Βγάλε τα απωθημένα σας και χτυπήστε καμπανάκια.

Το **agony** μπορεί να μπει στη λίστα; Όσες φορές το συναντούσα σε κείμενά μου, το μετέφραζα ως "πόνος". Το έχω δει άπειρες φορές σε υπότιτλους μεταφρασμένο ως "αγωνία" -ενώ ήταν λάθος καραμπινάτο- και γι' αυτό μου 'χει μείνει απωθημένο ... Βέβαια, το ένα λεξικό μου δίνει "αγωνία" και το άλλο "αγωνία" αλλά και "οδύνη". Οπότε δεν ξέρω κατά πόσο θεωρείται false friend.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: nickel on 29 Jul, 2007, 01:58:47

Oh, the **agony**! Την αγωνία φρικτή οδύνη που έχω νιώσει τόσες και τόσες φορές μ' αυτή τη λέξη!

Βεβαίως ανήκουν στα κακά τα φιλαράκια όλες οι λέξεις που μπορεί να έχουν και την «ηχητική» σημασία, αυτή που μας θυμίζει αυτόματα η προέλευσή τους, αλλά σε σπανιότατες περιπτώσεις

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: nickel on 29 Jul, 2007, 02:35:48

Μόλις έπεσα επάνω του και σπεύδω να το προσθέσω:

Το **nervous** δεν είναι «νευρικός» όταν δηλώνει τρακ και αμηχανία.

Να υπενθυμίσω επίσης ότι στο 8ο Διεθνές Συνέδριο Γλωσσολογίας (<http://www.translatum.gr/forum/index.php/topic,10991.0.html>) στα Ιωάννινα θα υπάρχει και εισήγηση με θέμα «Greek-English false friends: now they are, now they aren't». Αναρωτιέμαι αν πρόκειται να πιάσουν το θέμα από την αντίστροφη, όταν μεταφράζοντας από τα ελληνικά στα αγγλικά διαλέγουμε τις λάθος λέξεις και λέμε, ας πούμε, stress at work has made him very nervous.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: sarant on 29 Jul, 2007, 03:11:21

Άλλη ψευδόφιλη λέξη δεν μου έρχεται στο νου τώρα έτσι εκ του προχείρου, αν και ασφαλώς θα υπάρχουν καμπόσες ακόμα.

Θέλω όμως να υπερασπιστώ την ελληνοπρέπεια του όρου "ψευδόφιλος" όσο κι αν δεν με τρελαίνει σαν όρος. Πρώτα απ' όλα, φαίνεται ότι λείπει σε διακοπές η Σταυρούλα, αλλιώς θα επισήμαινε ότι το τραγούδι του Βαμβακάρη "όλος ο κόσμος τώρα δουλεύει μηχανές / κι αν κάνεις το κορόιδο σου στήνουν πιο πολλές" έχει τίτλο "Η Ψευτοφιλή".

Δεύτερο, στο TLG βρίσκω άφθονα σύνθετα με δεύτερο συνθετικό το -φίλος, με την έννοια που θέλουμε, και κυρίως βρίσκω "ψευδόφιλος" με την έννοια του "άπιστος φίλος" σε μια παραλλαγή (λόγια) του Μεγαλέξαντρου. Απαξ λεγόμενο, αλλά λέον.

Οπότε, δεν θα το κατακεραυνώσω.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: nickel on 29 Jul, 2007, 03:26:55

Νίκο, δεν κατακεραύνωσα (εγώ τουλάχιστον) ούτε την ψευτοφιλία ούτε τους ψευτόφιλους. Το πρόβλημά μου είναι όταν η λέξη «ψευδόφιλος» γίνεται επίθετο (*ψευδόφιλες λέξεις*), οπότε, κατά τα *βιβλιόφιλος*, *ζωόφιλος*, *κινηματογραφόφιλος*, *νεκρόφιλος*, *ομοφυλόφιλος*, είναι σαν να πρόκειται για λέξεις που αγαπούν τα ψεύδη. Πάει περίπατο η ψεύτικη φιλία.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: Mushroom on 29 Jul, 2007, 04:22:14

Αν και οι των δύο Νίκων προσθήκες ίσως ακυρώνουν εν μέρει τα παρακάτω (που έγραψα πριν τις δω), λέω να τα καταθέσω έτσι κι αλλιώς. Ιδού λοιπόν αυτά:

Εγώ λέω να μεταθέσουμε τον τόνο στην επόμενη συλλαβή (ψευδόφιλες --> ψευδοφίλες). Αν μάλιστα μιλήσουμε για μία λέξη, ο τόνος έτσι κι αλλιώς, σύμφωνα με τους κανόνες της καθαρεύουσας (που μοιάζουν ακόμη πανίσχυροι κατά τον σχηματισμό τέτοιων όρων), θα πέσει στην παραλήγουσα λόγω του μακρού 'η' της λήγουσας. Είναι κρίμα πάντως που στη γλώσσα μας δεν γίνεται ακόμη δεκτό το μορφολογικό σύστημα της δημοτικής στις αποδόσεις επιστημονικών, λογοτεχνικών κ.ά. όρων. Αν γινόταν, το συγκεκριμένο πρόβλημα θα λυνόταν αμέσως (και θα εμφανιζόταν ένα άλλο...*), μια και το πρώτο συνθετικό θα ήταν "ψευτο-". Τώρα έχουμε ασάφεια, επειδή δεν φαίνεται αν το "ψευδο-" σημαίνει ψεύδος ή ψευδής.

Όσο για το θέμα "ουσιαστικό/επίθετο", αν δεν κάνω λάθος, η ίδια λέξη (φίλος/φίλη) είχε στα αρχαία και εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να έχει και τις δύο χρήσεις (η χρήση του ως επίθετο φαίνεται εξάλλου και από τον υπερθετικό βαθμό "φίλτατος"). Το άλλο επίθετο, το "φίλιος", σημαίνει κυρίως κάτι που ανήκει σε ή προέρχεται από φίλο, οπότε θα ήταν μάλλον άσχετο στην περίπτωση μας. Τα "φίλια πυρά" π.χ. είναι πυρά που προέρχονται από φίλους εν αγνοία τους - τα ίδια τα πυρά δεν μπορούν να έχουν φιλικές διαθέσεις απέναντί μας.

* Το νέο πρόβλημα θα ήταν: "ψευτόφιλες" σημαίνει ψεύτικες φίλες ή φίλες των ψευτών; Γι' αυτό τάσσομαι για έναν ακόμη λόγο υπέρ της μετάθεσης του τόνου στο β' συνθετικό.

Ακολουθεί ο οβολός μου:

syllabus = πρόγραμμα σπουδών/μαθημάτων (όχι κάτι με συλλαβές)
symposium (μία από τις έννοιες) = συλλογή διατριβών/δοκιμίων επί κοινού θέματος

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Oblitron** on **29 Jul, 2007, 04:35:10**

Critical / Κριτικός

Topical / Τοπικός

Basic / Βασικός (Your knowledge is very basic / Οι γνώσεις σου είναι πολύ βασικές)

Filial / Φιλικός (δεν είναι καν ομόρριζα)

Chart / Χάρτης [Σε κάποιες περιπτώσεις είναι true friends (hydrographic chart), σε κάποιες false (organisation chart)]

Να προσθέσω ότι οι faux amis λέγονται falci amici, falsos amigos, falsche Freunde. Καμία πρωτοτυπία! Να τους πούμε κι εμείς φάλτσους φίλους, ώστε να δείχνουν άμεσα περί τίνος πρόκειται;

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Σουρπουίτσα** on **29 Jul, 2007, 04:57:42**

Να προσθέσω εκ του προχείρου τα:

ethics / ηθική (αντί για δεοντολογία)

ethnic / εθνικός (αντί για εθνοτικός)

dramatic / δραματικός (εδώ το πρόβλημα έγκειται στην αρνητική συμπαραδήλωση της ελληνικής λέξης που πολλές φορές φορτώνεται χωρίς λόγο και στην αντίστοιχη αγγλική)

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Oblitron** on **29 Jul, 2007, 05:30:31**

Quote from: Σουρπουίτσα on 29 Jul, 2007, 04:57:42

[ethnic / εθνικός (αντί για εθνοτικός)]

Σ' αυτό επικρατεί σύγχυση στα ελληνικά, ακόμη και όταν δεν τίθεται θέμα μετάφρασης. Ο Μπαμπινιώτης περιγράφει την εθνότητα ως "μία πολιτιστικά διακριτή ομάδα **του ίδιου έθνους**". Επομένως, η μετάφραση του ethnic minority ως εθνική μειονότητα δεν είναι πάντα λανθασμένη. Εξηγώ με δύο παραδείγματα:

Αν μιλούσαμε για τους Κινέζους που ζουν στην Ελλάδα, τότε θα λέγαμε **εθνική** μειονότητα,

δηλαδή τα μέλη ενός αλλοδαπού έθνους, τα οποία στην Ελλάδα αποτελούν μειονότητα.

Αν μιλούσαμε για τους Κύπριους ή τους Κρήτες, οι οποίοι έχουν ξεχωριστή πολιτιστική παράδοση, είναι όμως μέρη **του ίδιου έθνους** (των Ελλήνων), τότε θα λέγαμε **εθνοτική** μειονότητα.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**
Post by: **mavrodon** on **29 Jul, 2007, 05:59:44**

Quote from: Oblitron on 29 Jul, 2007, 05:30:31

Σ' αυτό επικρατεί σύγχυση στα ελληνικά, ακόμη και όταν δεν τίθεται θέμα μετάφρασης. Ο Μπαμπινιώτης περιγράφει την εθνότητα ως "μία πολιτιστικά διακριτή ομάδα **του ίδιου έθνους**". Επομένως, η μετάφραση του ethnic minority ως εθνική μειονότητα δεν είναι πάντα λανθασμένη. Εξηγώ με δύο παραδείγματα:

Αν μιλούσαμε για τους Κινέζους που ζουν στην Ελλάδα, τότε θα λέγαμε **εθνική** μειονότητα, δηλαδή τα μέλη ενός αλλοδαπού έθνους, τα οποία στην Ελλάδα αποτελούν μειονότητα.

Αν μιλούσαμε για τους Κύπριους ή τους Κρήτες, οι οποίοι έχουν ξεχωριστή πολιτιστική παράδοση, είναι όμως μέρη **του ίδιου έθνους** (των Ελλήνων), τότε θα λέγαμε **εθνοτική** μειονότητα.

Καλημέρα από τη Χαλκιδική (αν και όλα είναι σχετικά! Η τρελοπαρέα των νεαρών που αποχωρίζονταν, μετά από την ολονύκτια σύναξή τους, έξω από το εξοχικό μου, έλεγαν Καληνύχτα!).

Ενδιαφέρουσα επισημάνσή σου. Μιλάμε και για εθνικές κουζίνες, και όχι εθνοτικές, στην περίπτωση των ethnic cuisines.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**
Post by: **alexandra_k** on **29 Jul, 2007, 09:20:53**

Quote

Το nervous δεν είναι «νευρικός» όταν δηλώνει τρακ και αμηχανία.

Εκτός από τρακ και αμηχανία, το nervous μπορεί επίσης να δηλώνει άγχος.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**
Post by: **sarant** on **29 Jul, 2007, 10:52:27**

Quote from: nickel on 29 Jul, 2007, 03:26:55

Νίκο, δεν κατακεραύνωσα (εγώ τουλάχιστον) ούτε την ψαυτοφιλία ούτε τους ψευτόφίλους. Το πρόβλημά μου είναι όταν η λέξη «ψευδόφιλος» γίνεται επίθετο (*ψευδόφιλες λέξεις*), οπότε κατά τα *βιβλιόφιλος*, *ζωόφιλος*, *κινηματογραφόφιλος*, *νεκρόφιλος*, *ομοφυλόφιλος*, είναι σαν να πρόκειται για λέξεις που αγαπούν τα ψεύδη. Πάει περίπατο η ψεύτικη φιλία.

Το πρόβλημα υπάρχει Νίκο, αλλά για τους φίλους του ψεύδους υπάρχει και ο σαφέστατος 'φιλοψευδής'. Σου είπα, ο όρος 'ψευδόφιλες λέξεις' δεν με τρελαίνει αλλά δεν βρίσκω κάτι άλλο.

Τέλος πάντων, επί της ουσίας, ενδιαφέρουσα περίπτωση ψευτόφιλου που κοντεύει να σταματήσει να είναι, είναι το esoteric, διότι στην ορολογία των εσωτεριστών έχει καθιερωθεί να λένε για εσωτερική φιλοσοφία κτλ. Όμως ακόμα είναι λάθος το παρακάτω (από κακομετάφραση του Χόμπσμπωμ που έχω σε ένα άρθρο μου):

"να εκπαιδεύουν τους φοιτητές σε εσωτερικές πρακτικές, όπως το να γράφουν στίχους στα Αρχαία Ελληνικά".

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**
Post by: **auditor** on **29 Jul, 2007, 18:20:03**

Κι ο δικός μου οβολός:

rhetoric: δημαγωγία, δημαγωγικός λόγος (και όχι ρητορική)

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**
Post by: **elena petelos** on **29 Jul, 2007, 18:59:07**

Quote from: nickel on 28 Jul, 2007, 21:12:14

He's **pathetic**. (= Είναι να τον λυπάσαι. ΟΧΙ Είναι παθητικός.)

Σπανιότερο το «είναι να τον λυπάσαι» (CALD: sad: pathetic (SAD) adjective

pathetic (SAD)

causing feelings of sadness, sympathy or sometimes lack of respect, especially because a person or an animal is suffering:

The refugees were a pathetic sight - starving, frightened and cold.

After the accident he became a pathetic figure, a shadow of his former self.)

του:

CALD

pathetic (UNSUCCESSFUL)

adjective DISAPPROVING

causing a lack of respect, often because unsuccessful or lacking ability, effort or bravery:

a pathetic attempt/joke/excuse

Are you telling me you're frightened to speak to her? Don't be so pathetic!

<http://dictionary.cambridge.org/define.asp?key=58043&dict=CALD>

(εκτός αν αναφέρεσαι στην εποχή που γράφτηκε το «The Forsyte Saga»). Και ακατάλληλες όλες οι προτάσεις εδώ:

<http://www.in.gr/dictionary/lookup.asp?Word=PATHETIC> εκτός του «αξιοθρήνητη πρόταση» και του «αξιοθρήνητος» με την ειρωνική σημασία.

αξιοθρήνητος -η -ο [aksioθrínitos] E5 : 1. του οποίου η κατάσταση είναι τόσο άθλια, ώστε προκαλεί τον οίκτο, τη λύπη ή τη συμπάθειά μας· αξιολύπητος : Η εμφάνισή του ήταν αξιοθρήνητη. Είχε αξιοθρήνητη όψη. Οι αιχμάλωτοι ήταν σε αξιοθρήνητη κατάσταση. **2. για κτ. τόσο άθλιο, πρόχειρο και κακής ποιότητας ή έμπνευσης ώστε να προκαλεί ειρωνικά σχόλια και γέλια:** Ήταν μια αξιοθρήνητη παράσταση. || **Αξιοθρήνητο λάθος. Αξιοθρήνητη δικαιολογία.**

Το «άχρηστος», «απαράδεκτος», «αποτυχημένος», «δειλός» κ.λπ. κ.λπ. καταλληλότερα, αναλόγως του κειμένου.

Το «autopsy» και η συμπαράθεση με το «findings» είναι, πράγματι, πολύ συνηθισμένα

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **29 Jul, 2007, 19:32:17**

Είναι δυνατόν, μέσα σε ένα νήμα, να μην κάνουμε εξαντλητική ανάλυση των διάφορων σημασιών που μπορούν να πάρουν οι ψευτοφίλες; Δεν ενδιαφέρει εδώ ούτε αν το nervous υποδηλώνει και άγχος ούτε αν το pathetic είναι και αξιολύπητος ούτε πότε το ethic είναι εθνικός και πότε εθνοτικός, γιατί θα χάσουμε έτσι την ουσία. Που είναι να χτυπήσουμε τα απαραίτητα καμπανάκια: **να μη μεταφράζουμε αυτόματα** το pathetic παθητικός, το nervous νευρικός, το ethnic εθνικός, το **physical** φυσικός (αυτό μου ζήτησε η wings να το προσθέσω) ή το rhetoric ρητορική κ.λπ. (Αποκεί και πέρα, κάθε λέξη μπορεί να έχει και δικό της νήμα ☹ άλλη φορά.)

Επίσης, ανέφερα μεν την περίπτωση όπου π.χ. τα γαλλικά, που ας πούμε ξέρει κάποιος καλύτερα από τα αγγλικά, τον εμπνέουν να δώσει λάθος μετάφρασμα προς τα ελληνικά, αλλά δεν σκέφτηκα ακόμα κάποιο συγκεκριμένο παράδειγμα (για να μην κολλάμε συνέχεια σε λέξεις ελληνικής προέλευσης) και προφανώς ξέρουν όλοι πολύ καλά αγγλικά εδώ μέσα για να παρασυρθούν από τα γαλλικά τους.

Και κάτι που έχει ενδιαφέρον και είδα για πρώτη φορά διαβάζοντας το λήμμα της Wikipedia (http://en.wikipedia.org/wiki/False_friend):

Another example of this is "Ich bin ein Berliner", spoken by President Kennedy in a speech in West Berlin on June 26, 1963. He meant to express his support of the democratic West Germany by saying he was a Berliner at heart, but unfortunately 'Berliner' is German for Doughnut. The main point here actually is that, unlike the English usage of "I am a Berliner" with the indefinite article "a", the German usage never has an indefinite article in the sense of the provenance of the speaker, as "ich bin Berliner", "ich bin Hamburger", and therefore the would-be amusing connotations would never arise in German.

Υπερβολικό αλλά ενδιαφέρον...

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **elena petelos** on **29 Jul, 2007, 19:39:49**

Quote from: **nickel** on 29 Jul, 2007, 19:32:17

Είναι δυνατόν μέσα σε ένα νήμα, να μην κάνουμε εξαντλητική ανάλυση των διάφορων σημασιών που μπορούν να πάρουν οι ψευτοφίλες ; Δεν ενδιαφέρει εδώ ούτε αν το nervous υποδηλώνει και άγχος ούτε αν το pathetic είναι και αξιολύπητος ούτε πότε το ethic είναι εθνικός και πότε εθνοτικός, γιατί θα χάσουμε έτσι την ουσία. Που είναι να χτυπήσουμε τα απαραίτητα καμπανάκια : **να**

μη μεταφράζουμε αυτόματα το pathetic παθητικός, το nervous νευρικός, το ethnic εθνικός, το **physical** φυσικός (αυτό μου ζήτησε η wings να το προσθέσω) ή το rhetoric ρητορική.λπ. (Αποκεί και πέρα, κάθε λέξη μπορεί να έχει και δικό της νήμα άλλη φορά.)

Βεβαίως. Στην οποία περίπτωση καλύτερα να δώσουμε τη λέξη στα αγγλικά και την λανθασμένη απόδοση, παρά να προτείνουμε και εναλλακτικές (περισσότερο ή λιγότερο ορθές) αποδόσεις -ιδιαιτερα μια από αυτές που είναι λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθούν, μια και ενδέχεται να οδηγηθούμε σε περαιτέρω λανθασμένες ερμηνείες ή/και αποδόσεις.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **29 Jul, 2007, 19:52:12**

Σωστά. Στο τέλος, μπορούμε να φτιάξουμε έναν ωραίο πίνακα που να λέει:

Το **physical** μπορεί να είναι **φυσικός**, αλλά μπορεί να είναι και **σωματικός υλικός** κ.ά.
Το **empathy** δεν είναι ποτέ **εμπάθεια**. Είναι **ενσυναίσθηση συναισθηματική κατανόηση ή ταύτιση** κ.λπ.
και πάει λέγοντας...

Ας έρθετε τότε να διορθώσετε τον πίνακα. Αρκεί τώρα να μη χανόμαστε σε ανάλυση της κάθε λέξης και γίνεται κουραστικό το νήμα στην παρακολούθηση.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **progvamp** on **30 Jul, 2007, 23:23:59**

special = όχι σπέσιαλ (εκτός αν πρόκειται να παραγγείλουμε πίτσα!)

e.g a very special gift = ένα ιδιαίτερο/ασυνήθιστο/σπάνιο/μοναδικό χάρισμα

*Wow, έγινα "χοίρο μέμπερ" και με τη βούλα! :P (Ήθελα να το γράψω στο οφ-τόπικ, αλλά δεν έβρισκα το reply.)

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **31 Jul, 2007, 02:54:54**

Εδώ, Κατερίνα, ξύνεις μια κάπως διαφορετική πληγή. Για χάρη της θα έπρεπε να ανοίξουμε ένα άλλο νήμα, με τίτλο «Υπάρχει και ελληνική λέξη». Και εκεί μέσα να χώσουμε όλες τις ξένες λέξεις που αγκαλιάσαμε και συχνά πιπιλίζουμε (mixed metaphor) **ακόμα κι εκεί** που έχουμε μια (συνήθως) καλύτερη ελληνική λέξη. Π.χ. μοντέλο αντί για πρότυπο, ορντέρβ αντί για ορεκτικά κ.λπ. Με αυτό δεν θέλω να συνταχτώ με την άποψη που λέει ότι τα κάνουμε όλα ελληνικά και ότι κάθε κομπιούτερ πρέπει να γίνει υπολογιστής και το σάντουιτς αμφίψωμο. Σχετικά με το δανεισμό είναι πολύ ενδιαφέροντα τα άρθρα του Γιάννη Η. Χάρη (http://yannisharis.blogspot.com/2007_03_01_archive.html) (78-88) [μη χάσετε το κείμενο «Η χειρονομία της Πλαγγόνας» στο 82].

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **auditor** on **31 Jul, 2007, 07:49:16**

Quote from: **progvamp** on 30 Jul, 2007, 23:23:59

special = όχι σπέσιαλ(εκτός αν πρόκειται να παραγγείλουμε πίτσα!)

e.g a very special gift = ένα ιδιαίτερο /ασυνήθιστο/σπάνιο/μοναδικό χάρισμα

[Ψιλοοφτόπικ, αλλά μη μου το πάρετε, πληζ μοδεράτορεξ]

Εδώ υπάρχει και η εντελώς αντίθετη άποψη: αγαπημένη μου φίλη, μεγαλωμένη στις ΗΠΑ, επιμένει ότι

"Άκου, ρε συ, να λέει ο Αμερικανος για την γκόμενά του "she's very special to me". Τι σπέσιαλ, βρε *μπιπ*; Σπέσιαλ σημαίνει διπλό πεπερόνι και έξτρα αντζούγιες!"

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **elena petelos** on **31 Jul, 2007, 09:25:10**

Quote from: **auditor** on 31 Jul, 2007, 07:49:16

[Ψιλοοφτόπικ, αλλά μη μου το πάρετε, πληζ μοδεράτορεξ]

Εδώ υπάρχει και η εντελώς αντίθετη άποψη: αγαπημένη μου φίλη, μεγαλωμένη στις ΗΠΑ, επιμένει ότι

"Άκου, ρε συ, να λέει ο Αμερικανος για την γκόμενά του "she's very special to me". Τι σπέσιαλ, βρε *μπιπ*; Σπέσιαλ σημαίνει διπλό πεπερόνι και έξτρα αντζούγιες!"

Να της μιλήσεις για το «ξεχωριστός άνθρωπος». Μέραααα!

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **F_idάνι** on **01 Aug, 2007, 18:14:45**

Είμαι σίγουρη ότι κάτι δεν κατάλαβα καλά, γι αυτό διορθώστε με:

costume: όχι κοστούμι, αλλά μάλλον στολή ή ενδυμασία

pasta: όχι πάστα, αλλά ζυμαρικά

macaroni: όχι μακαρόνια (σπαγγέτι), αλλά κοφτά μακαρόνια

casserole: μπορεί να είναι και κατσαρόλα, αλλά συνήθως είναι είδος φαγητού.

cake: όχι κέικ, αλλά γλυκό

Το **entropy** είναι εντελώς εκτός, σωστά; (έτσι τὸ 'πα, για να μη νομίσετε ότι ξέρω μόνο ευτελείς λέξεις)

Το **thriller**;

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **01 Aug, 2007, 18:31:06**

Quote from: F_idάνι on 01 Aug, 2007, 18:14:45

Το entropy είναι εντελώς εκτός, σωστά; (έτσι τὸ 'πα, για να μη νομίσετε ότι ξέρω μόνο ευτελείς λέξεις)
Το thriller;

re entropy: Αν μεταφραστεί «εντροπή», κάποιος άλλος είναι εντελώς εκτός...

re thriller: Θρίλερ. Αρκεί να ξέρουν οι αναγνώστες και συνομιλητές τι σημαίνει θρίλερ.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **wings** on **01 Aug, 2007, 18:35:15**

Quote from: nickel on 01 Aug, 2007, 18:31:06

re entropy: Αν μεταφραστεί «εντροπή», κάποιος άλλος είναι εντελώς εκτός...

I'm thrilled at the thought! :-)))

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **F_idάνι** on **01 Aug, 2007, 23:01:17**

blouse: Όχι μπλούζα, αλλά, συνήθως, πουκαμίσια.

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **progvamp** on **02 Aug, 2007, 22:25:14**

courage = θάρρος (όχι κουράγιο)

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Oblitron** on **11 Dec, 2007, 00:22:03**

Παραθρησκευτικός: αυτός που δραστηριοποιείται στο χώρο μιας θρησκείας έξω από τα όρια των επίσημων θρησκευτικών φορέων
(Μπαμπινιώτης)

Parareligious: Term applied to sects that have some religious purpose but are mainly concerned with some other pursuit, like politics, health, or social change.
<http://www.catholicculture.org/library/dictionary/index.cfm?id=35399>

Με βάση τα ανωτέρω, είναι ή δεν είναι false friends οι δύο λέξεις;

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **alexandra_k** on **11 Dec, 2007, 00:50:46**

σλιπ το (άκλ.) : ανδρικό εσώρουχο, είδος κοντού και εφαρμοστού σώβρακου (από τα Γαλλικά)

slip: μεσοφόρι, κομπινεζόν (στα Αγγλικά)

Κι ένα πρόσφατο translation blunder, όταν στην οθόνη βλέπουμε μια γυναίκα με μεσοφόρι, μία άλλη γυναίκα τής λέει "nice slip" και στον υπότιτλο διαβάζουμε "ωραίο σλιπ".

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **Oblitron** on **11 Dec, 2007, 01:16:29**

Επίσης στο γνωστό τραγούδι "One way or another" ή φράση "I'm gonna give you the slip" δεν εννοεί ότι θα του δώσει ούτε σλιπ, ούτε κομπινεζόν. :)

Title: **Re: false friends -> ψευδόφιλες λέξεις**

Post by: **nickel** on **11 Dec, 2007, 01:39:16**

Quote from: alexandra_k on 11 Dec, 2007, 00:50:46

Κι ένα πρόσφατο translation blunder, όταν στην οθόνη βλέπουμε μια γυναίκα με μεσοφόρι, μία άλλη γυναίκα τής λέει "nice slip" και στον υπότιτλο διαβάζουμε "ωραίο σλιπ".

Εδώ δικαιώνεται και το slip of the tongue (το κυριολεκτικό...).